

PIRNITZER TESTVÉREK

pénzváltó- és bizomány-üzlete Pesten, Dorottya-utca 10-ik szám alatt,

foglalkozik:

1. Mindennemű állam- és iparpapírok, sorsjegyek, földterhermentesítési és elsőbbségi kötvények, szilgolevek, arany- és ezüstpénzmekek, bankjegyek és devisek bevásárlásával s eladásával.
2. Magyar bank- és iparpapírok bevásárlásával s eladásával.
3. Mindennemű értékpapírokra kölcsönadással s az előlegzett összeg vagy egyszerre, vagy részletenként fizethető vissza.
4. Utalványok s hitelevelék kibocsátásával, Európa bármely váltópiajára, tetszés szerinti látra.
5. Lejáró szelvények és kötelevények beváltásával s kihuzott sorsjegyek leszámlálásával.
6. Kisorsolható mindennemű értékpapírok megvizsgálásával.
7. Működési körükbe vágó minden megbízások elvállalásával s azok elintézésével, s pesti, 1 évi s kül börzék számára,

a legméltányosb föltételek alatt.

Ajánljuk továbbá értékpapírok bevásárlását

részletfizetések mellett,

mint azok legkönnyebb beszerezhetési módját. — Az összegek, valamint a fizetési határidők egészen a vevők tetszése szerint oszthatnak fel, kisorsolható értékpapíroknál, az első részlet befizetésével a netaláni nyeresémet már a vevőnek azonnal s egyedüli birtokába esik.

Kamatkozó papírok azonban azon előnyt nyújtják, hogy a szelvények a vevő birtokába mennek át, s így a beszerezendő kamatok csaknem azon összeg-többséget, melyekkel az értékpapírok a napi árfolyam szerint magasban vásároltattak meg, egysúlyozzák.

Hogy a t. cz. közönségnek bármilyen sorsjegyek beszerezhetése megkönnyítet-hessék, s hogy mindenkinek alkalom nyujtassék, csekély havi részlet-fizetéssel saját választása szerint egyfeljárt legálább is 5 darab különemű sorsjegyek birtokába juthatni, alább következő összehajráásokat rendeztünk:

4 1/2 ft. havonként:	1 Windischgrätz-, Waldstein-, Como-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
6 " "	1 Salm-, Genois-, Windischgrätz-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
7 " "	1 1864-iki 50 ftos, Pálffy-, Genois-, Windischgrätz-, Keglevich-sorsj.
8 " "	1 4% triezsti 50 ftos, Como-, Pálffy-, Waldstein-, Rudolf-sorsjegy.
8 1/2 " "	1 1839. 50 ftos, Salm-, Pálffy-, Windischgrätz-, Keglevich-sorsjegy.
9 " "	1 Eszterházy-, Clary-, Waldstein-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
9 " "	1 4% gőzhajózási, budai, Waldstein-, Windischgrätz-, Rudolf-sorsj.
10 " "	1 1864-iki 100 ftos, Pálffy-, Waldstein-, Windischgrätz-, Keglevich-sj.
11 1/2 " "	4 triezsti 100 ftos, Salm-, Genois-, Waldstein-, Rudolf-sorsjegy.
12 " "	1 hitel, 1864-iki 50 ftos, Salm-, Waldstein-, Keglevich-sorsjegy.
14 " "	1 1860-iki 100 ftos, 1864-iki 100 ftos, Salm-, Genois-, Rudolf-sorsj.
16 " "	1 hitel, 1860-iki 100 ftos, 1864-iki 50 ftos, Salm-, Rudolf-sorsjegy.
18 " "	1 4% 1864-iki 250 ftos, 1864-iki 150 ftos, Clary-, Waldstein-, Keglevich-s.
22 " "	1 hitel, 1860-iki 100 ftos, 1864-iki 100 ftos, 1839-iki 50 ftos sorsj.
24 " "	1 1839-iki egész, Salm-, Waldstein-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
30 " "	5% 1860-iki 500 ftos, 1864-iki 50 ftos, Genois-, Clary-, Rudolf-sj.

Különösen előnyösek az általunk rendezett

társasjátékok 10 részesre,

melynek a részvevők mindegyike vagy 20 hó alatt havonkénti, vagy 20 hó alatt 1/4 évenkénti részletben egyenlő ösztöletet fizet. Az első részlet lefizetése alkalmával a részvevők

Részletes sorshuzási tervek, valamint részletfizetési programok ingyért szolgáltatnak ki.

Haszonbérlet.

Méltóságos Sándor Móricz gróf bajnai uradalmának sári-sápi gazdaságában, Esztergom közelében, két malom hét örlő eszközzel ellátva — mely malmok a vizet egy tóból nyerik, a melyben a vizek legnagyobb hidegben sem fagnak el — augusztus 21-én délelőtti 10 órakor kezdve nyilvános árverés útján fog a felsőbbb helyben-hagyásának fontartása mellett két évre bérbe adani. Vállalkozók felhivatnak a fent idézett napon 200 forint bnatpénzzel és bizonyítványokkal, melyekből a vállalatra való képességük kiderülend, ellátva megjelenni. 1742 (3-3)

Jóságigazgatóság.

Régi pénzeket

és mindennemű régiséget, drágakövet, gyöngyöt, színeskővet, aranyat, ezüstöt, asványokat vesz és cserél a legmagasb áron. 1782 (3-4)

Régiségek és természetiek irodája,

Pesten, Dorottya-utca a Lloyd épületben, 14. sz. a.,

hol egy nagy választéku raktár mindennemű régiségek, régi penzek, gombok, óvek és mentekötőkől a legelőbbi áron, ugy-szintén egy nagy raktár asványok, lep-kék, bogarak, madárborók, tojások, s szemüvegek is találhatók.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

MÖSSMER JÓZSEF

rumburgi vászonraktára

„A MENYASSZONYHOZ“

Pesten,

uri- és zsidó-utca, szegletén, báró Orczy-féle házban 10. sz. a.,

ajánlja

igen jól rendezett árutárát, ugymint: rumburgi, hollandi, creas, sziléziai és fonalvásznak, 1/4, 1/2, 3/4 szelés agylepedőnek való vásznak; 30 rőfos asztalneműk, 6, 12, 18 és 24 személyre való asztalterítékek, törülközőken-dők, asztalabroszok különféle nagyságban, asztalkendők, kavaskendők, fehér és színes vászonsebkendők, angol és francia batizkendők, fehér és tarka vászon csinavat-agyenneműk, butoresinavatok, nankingok, színes perkalok, gazdasági ruhaszövetek, színes ingelmek, asztal- és ágyszerítők, ugy-szintén mindenféle fehér szövetek, fehér perkal, batiz, clair, mouli, nyári piké, ma-dapolan, angol shirding, pike- és zsinóros parket, pike-szoknyák és takaró-zók különféle nagyságban; ezen kívül angol gyapjúbarsonyok, lama vatmoll, orlean- és lüster-szövetek rubáknak való jutányos gyapjuszövetek, színes alsó-szoknyák, amerikai bórók, vászos vásznak és több itt meg nem neve-zett árucikkeket

legjutányosabbra szabott áron.

A vásznak valódiságaért jótállás biztosítottatik.

Vidéki megrendelések, az előadás szerint, pontosan és jól telje-sítettnek. 1748 (1-3)

Titkos 1686 (11-12)

betegségeket

még makacs és üdült bajokat is egy körödében, mint magán gyakorlat foly-tán több ezer betegnek legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nél-kül, hogy a beteg hivatásában vagy életmódjában gátoltatnak, gyöke-ressen, biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos
Pest, király-utca 27. sz. Medetz-házban, 1-ső emelet. délelőtt 7-9-ig, délután 1-4 óráig.
Díjazott levelekre azonnal válaszoltatik, s kívánatra a gyógy-szerek is megküldetnek.

Haszonbéri hirdetés.

A Nagy-Kunság karczagihatárában a vas-ut állomáshoz egy óra járányú távolságra két táblában levő jó minőségű 200 kata-sztráris föld szántóföld folyó év szeptem-berig 29-dik napjától kezdve három egymás után következő évre gazdasági épületekkel mindakét tábla földnél s a városban levő elegendő kényelmes lakás, udvar és házi-kerettel jutányos árért szabad kézből haszon-bérbe adandó. A feltételek a birtoktulaj-donos, Csörey Benedek úrnál Karczagon megteudható, a szántóföldök után még legelő is külön van. 1752 (1-2)

34-ik szám.

Tizenharmadik évfolyam.

Pest, augusztus 26-án 1866.

Előfizetési föltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csapán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer hasáboztott petit sor ára, vagy annak helye egyszeri igtfafánál 10 krba; háromszor- vagy többszöri igtfafánál csak 7 krba számítottatik. — Külölrődre néve kiadó-hivatásunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Jaeger könyvkereskedése; Bécében: Oppelik Alajos. — Bélyek-díj, külön minden igtfás után 30 ujkr.

Zádor György.

(1799-1866.)

Mult vasárnap, aug. 19-én temették el Pesten Zádor Györgyöt, a hétszemélyes tábla biráját, kitünő magyar jogtudóst, a tudom. Akademia s a Kisfaludy-társaság tagját.

Zádor (előbbi nevén: Stettner) György született 1799. július 3-kán Dukán, Vas-megye kemesenajli járásában. Nyolcz éves korában Közégre vitték németül tanulni; 1809. novemberre óta pedig a pápai reform kollegiumban, s 1817-ben a győri kir. jog-akademián végző tanulását.

Az ügyvédi vizsgát Pesten 1821-ben tette le, s ezután néhány évet az irodalom s a fran-czia és olasz nyelv tanulmányo-zására fordított. Egy ideig ügyész volt Bohus János vilá-gosi uradalmában, mig 1826-ban a fővárosba tette át lakását. Itt leginkább pörös ügyekkel fog-lalkozott, de ideje nagy részét már ekkor a hazai irodalomnak szentelte, a miből több előkelő háznál oktatásokat is adott.

Egyik bajnoka lett ő a Vö-rösmarty, Bajza és Toldy által 1830 táján feltűnt élénk irodalmi mozgalomnak. Fenyérv Gyula álmév alatt igen sok szépiro-dalmi dolgozata, értekezése és bírálata jelent meg a „Tudomá-nyos Gyűjtemény“-ben, „Tudo-mánytár“-ban, „Kritikai Lapok“-ban, a kassai „Minervá“-ban, „Aurora“-ban, „Athenaeum“-ban és társalapijában, a „Figyelmező“-ben. Egyik legszorgalmasabb munkatársa volt a „Közhasznu Esmeretek Tára“-nak. Vörösmartyval együtt fordította az „Ezer egy éjszaka“ című arab rege-gyűjteményt. Kresznerics terjedelmes magyar szótárt több irótársával egyesítve, ő adta ki; résztvett Toldy „Handbuch der ungarischen Poesie“ című jeles gyűjtemé-nyének szerkesztésében, valamint 1831-ben elhunyt barátjok, Kisfaludy Károly minden munkáinak kiadásában és emléke létrehozá-sában. A Kisfaludy-társaságnak egyik ala-pító tagja volt, a magy. akademiának pedig

fennállása óta levelező, pár év mulva egyik legbuzgóbb rendes tagja. Mint ilyen, 1835-ben köszöntött be székkfoglaló érteke-zéssel a törvénytudományi osztályban.

Irodalmi munkásságának nevezetes ré-szét jogi dolgozatok képezték, s a többek közt még 1832-ben adott ki egy váltófogtant magyart.

1832-ben a pápai ref. főiskolában ujon-nan föllállított jog- és államtudományi tan-székre hívták meg, s a következő években több megye és a dunántúli superintendtia

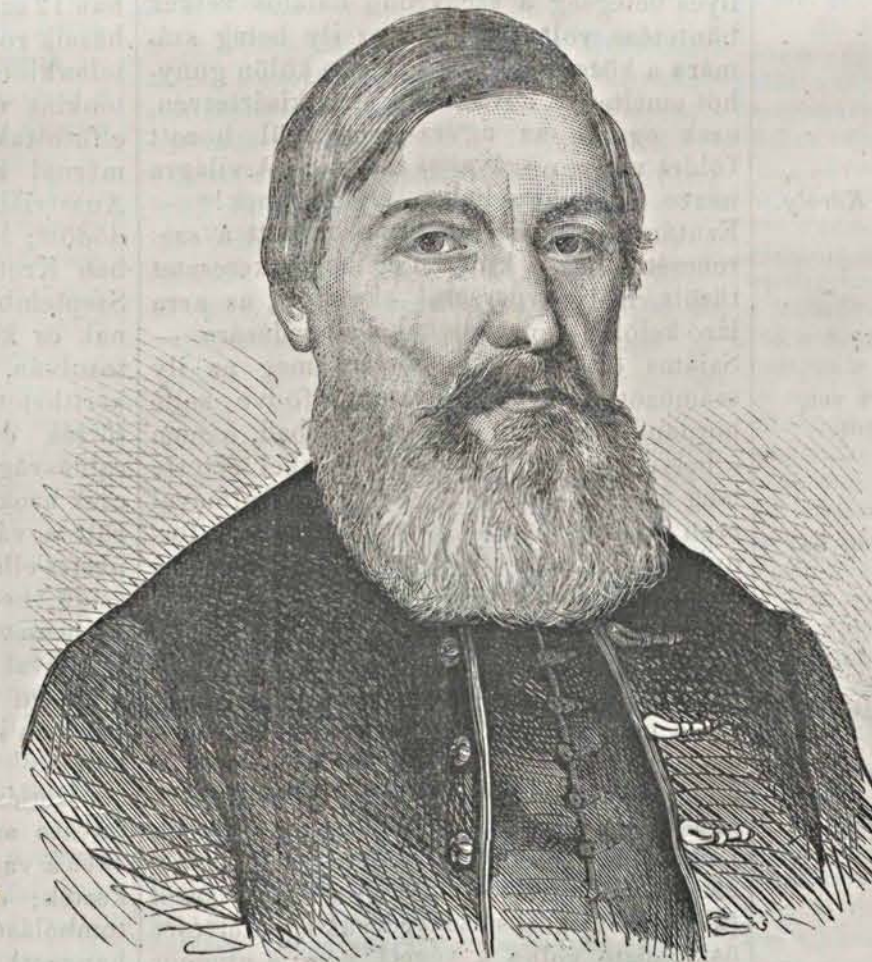
büntető törvénykönyv magyarra fordításá-ban nagy része volt, s az új műszavak leg-többnyire tőle származtak.

1861-ben az ujra visszaállított hétsze-mélyes táblához tétetett át, melynek egyik legjelesebb birája volt. Az igazságos és képzett bíró kiváló tulajdonságai egyesül-tek benne. Zádor egyszersmind a legkitű-nőbb magyar jogtudósok közé tartozott.

Az utóbbi években fontos tisztviselői teendői és éveinek növekedő száma elvonták az irodalom teréről; de gyakorlati foglalko-zásai közeppent is folyvást nagy érdekeltséget tanusított a hazai irodalom és tudomány iránt s nagybecsű gyűjteményeket ha-gyott hátra.

Álljon itt még néhány sor Zádor irodalmi működésének közelebb jellemzésére. Zádor iro-dalmi működésének sulypontja az „Auróra-kör“ korára esik. Az ifju, alig huszonnégyéves Vörösmartynak ő volt legjobb barátja s első lelkesültebb bá-mulója. Semmi sem vet több világot Vörösmarty ifju korára, mint Zádorhoz irt levelei. Zádor maga is eleinte verseket irt, de hamar felhagyott velők s a nyelvtudománnyal és széptan-lal foglalkozott legszívesebben egész addig, mig a jogi pálya nyelte el egész munkásságát.

A „Tudományos Gyűjtemény“-be irt bírálatai leginkább Vörösmartynak az Aurórában megjelent műveivel foglalkoz-nak. A nyelvtudományban a Révai nyelvtana melletti küz-delem, a szépirodalomban az Auróra-kör irányának, külön-ösen Vörösmarty költészetének védelme, magyarázata, méltá-tása jellemzik Zádor munkássá-gát.

ZÁDOR GYÖRGY.

közbirája lett. Az irodalomnak ott sem szűnt meg hű és szorgalmas munkása lenni. 1848-ban a pesti váltó-feltörvényszék előadó ülőké lett. 1852-ben a soproni ke-reletű föltörvényszék, s 1855-ben a bécsi legfőbb és semmitő törvényszék tanácsó-sává nevezetett. Az ausztriai polgári és

gát. Vörösmartyhoz ragaszkodása egész éle-tén átvonul. Vörösmarty a még be nem végzett „Zalán Futás“-ból néhány töredé-ket olvasván föl neki, ősrökre magához bilincselte. Zádor volt a feltűnendő költői nagyságnak első hirdetője. Ő vezette el hozzá a fiatal Deák Ferenczet, ő tudósította

a fejlődő ifju költőről koronkint Kazinczyt, kivel már korán levelezett.

Vörösmarty, ifjúsága legelhegytobb napjaiban Zádornál talált vigaszt és szalást s „Eger“ című eposzának egy részét nála írta. Zádor eltette emlékül Vörösmarty ténartóját, s később az egri érseknek ajándékozta, ki e becses emléket maig is őrzi. Vörösmarty munkáinak kéziratait 1833-ig Zádornál teljesen meg lehetett találni. A hű barát mindent eltemt és megörzött, a mi legkedves barátjára és költőjére emlékeztetett. Midőn Vörösmarty a Tudományos Gyűjteményt szerkesztette, Zádor volt segéde barátágból, hogy könnyítsen a szerkesztési ügyekkel elhalmozott költő sanyaru állapotán. Egy pár kötetet ő szerkesztett helyettesítésként „Conversationslexicon“ híres pert Döbrentéi ellen az ő czikke kezdte, mely e folyóiratban látott világot.

A „Kritikai Lapok“nak is dolgozó társa volt, valamint az „Athenaeumnak“ is. Az Aurora-kör és athenaeisták egyik leghívebb szövetségese volt, irodalomban, akadémiában, Kiszaludytársaságban egyaránt. Mind az akadémiában, mind a Kiszaludytársaságban számtalanszor neveztetett ki bírálóknak a pályázatokhoz s olykor terjedelmes bírálatokat írt.

A közügyekben anyai érdemet szerzett férfi f. évi aug. 17-én, egy heti rövid betegskedés után hunyt el.

Hullnak, hullnak —

Hullnak, hullnak, egyre hullnak...
A szép, ép fát vihar érte;
Híja van a koszorúnak,
S egy nemzet sír könyvet érte.

Hullnak, hullnak, egyre hullnak...
Csillagát a haza veszi —
Oh helye van itt a búnak,
Honfi keblét gyász epezi...

Hullnak, hullnak, egyre hullnak...
Oh esküdjük, esdve, térdén:
Kik ragogtunk, kik virultak,
Gyászos éjben, néma télben;

Hirdetői kik valának,
Szébb tavaszunk, jobb hazánk:
Él az eszme sirjainkban,
El az eszme fiainkban! Sántha Károly.

Juliska.

Nézz ki lányom, kit ugat ugy Bodri?
Fuss, nehogy még megtalálja fogni.
Röppen a lány... Sötét szemé fényt vet,
Mint a gyémánt, ha rá napfény tévedt.
Érti ezt az anyja. — „Hátja ő tán!“
S szívjósága átmosolyg az arcán.
„Csak az Isten hozza is már végre!“
Így sohajt fel, — s egy vén koldus lép be.
Keze reszket, roskadoz a térde,
Ősz szakála derekáig ér le,
Halvány arca verejtéktől fénylik,
Kendő lepi a szemét félig.
— Jő utána szomorun a lányka,
Ujra elhalt szép szemének lángja.
Könybe veszte halt el olyanképen,
Mint a csillag, mely lefut az égen.
— Lepihenven, kérdi a vén koldus:
Szép hugoskám, hát te mért vagy oly bús?
Tán szivedet a szerelem bántja?...
Elpirulva földre néz a lányka.
Am helyette, mond az anyja: Várja,
Mikor tér meg régi kedves párja,
Kikerülven a katonasorból —
Kedve addig jobbra nem is fordul.
— Bézi Jancsi? Ugy-e ifiaszony?
Szólt a vándor rezgő lassu hangon.
Olyat villan a lány szemére erre,
Mintha ezer villám laknék benne.
A beszélot végig-végig nézi,
Viszhangozva halkán e szót: Bézi...
Véli, mintha Bézi látta volna...
Véli, mintha itt előtte szólna...
Én bohó lány! hogy gondolok ilyet!

Szegény anyja rajta be megijed!
— Szép Juliskám, szól az öreg ujra,
Ifju aggá tón a rabság buja,
És az érted élt remények fogyta.
Rab valék, rab, — idegen nép foglya.
Im a szörnyű kintől összetörtén,
Elbocsátva, halni visszajöttem.
— Szép Juliska szíve minden hangra
Őszerezdül. Szörnyű kétség marja.
— Én szerelmem, ismerj hát e kézre...
Szép Juliska odapillant félve...
Solyomgyorsan megragadja, nézi...
S halvány ajkán reszket e szó: Bézi!
Mégis ő az, — nem lehet más, nem, nem!
Jancsim, gyöngyöm, édes Jancsi lelkem!
Könye omlik, — és mosolyg az ajka,
Mint a repkény ifju gyöngye sarja
Omladékn a királyi várnak —
Ugy függ rajta. — Mily régóta várlak!
Oh, szeretlek most is, egyre, hiven.
Elfáradtál? Dőlj le, Jancsim, szívem!
— Há Juliskám, angyalzived áldom;
E szakált im a sarokba vágom!
Nem valék én senkinek se rabja,
Szólt a vándor, s rongymezt lecsapja.
És az aggból dőlözeg huszár válik,
Őszefornak ragyogó arczája...
— Próbá volt ez, kedvesem, csak tréfa, —
Csókra csókot! Paphoz megyünk még ma!

Bolgár Emil.

Isten uja, és a flagellánusok.

(Történelmi visszapillantás.)
(Vége.)

A középkor legboldogtalanabb emberei közé tartoztak azon irgalomra méltó teremtmények, kik a legundokabb keleti betegséggel, ugynevezett kiütéssel látogattattak meg. Ezeknek élő testükön egész testrészek elszáradtak, míg lassankint fájdalommal céljához jutottak. Az emberi társadalom ezeket kizárta kebeléből; nyílt kútnál vagy folyamánál mosakodni, áruccikkokat kezeikkel érinteni, keskeny ösvényeken járni, kut-kötelet megfogni vagy idegen edényeket használni, kinteljes halálbüntetés terhe alatt el volt tőlük tiltva. Azon napok fogalma szerint ilyes betegség a szenvedőn halálos vétkek büntetése volt. Továbbá az ily beteg számára a község magános helyen külön gúnyhót emeltetett, hova papok által kísértetvén, ezek egyike az ágyra temetőből hozott földet vetve, e szavakat mondta: „A világra nézve meg vagy halva, éj istennek!“ — Ezután pár vigasztaló szót intézett a szerencsétlenhez; a kunykó eleibe fa keresztet tűzött, melyre perselyt akasztott, az arra járó-keelő alaminzánjának befogadására. — Sajátos öltöny különböztet meg az ily száműzöttet; kezeit egészen elfödve kelle hordania; szolánia nem vala szabad, hanem a helyett kepelével adott jelekkel értette meg magát. — A nagy dögvész alkalmával ezen háromszorosan szerencsétlenekre fordult az elkinzött nép gúnyja, az iszonyatos vakság minden furiája; ezekre, kiknek boldogtalan sorsát a keresztényen könyörület egyébkor jótékony alapítványok és kórházak által igyekezett enyhíteni.

A népek jellemében fekszik — legyenek azok otrombák vagy műveltek — hogy a szenvedést, melynek hatásait folyvást szemek előtt látják, a homlokegyenest legellenkezőbb okoknak tulajdonítják. Így most azon gondolatra jöttek, hogy a leprosusokat (kiütésesek) közös szenvedésük egyetértésére ösztönözze volna a végett, hogy a nyomor sulya alatt többi embertársaikat is hasonló nyomoruságba dönteni igyekezzenek. Azon hir terjedt el, hogy Granadában a mór király a zsidókkal a kereszténység kiirtására szövetkezett; ez utóbbiak pedig, miután tudták, hogy gyanuba vétettek, a leprosusokkal léptek frigyre, s az ezen tárgyúakat tartott négy külön gyülekezetben az ördög a zsidók által felbuztatta ezeket, hogy a velük érezte-

tett megvetést s az emberi társaságból való kizárásukat az által boszúljan meg, hogy az összes kereszténység megsemmisültét vagy legalább az övékhez hasonló állapotra leendő juttatását eszközölnék; és miután ily körülmények között minél képtelenebb a vád, annál több hívőre talált: most is akadtak emberek, kik nem átalák hiesztelni, hogy embervérrel, szentelt ostyával és urinával töltött erszényeket találtak, minőkkel a leprosusok a kutakat megmérgezték. Ily agyremek, minők keletkezését el seu hinné az ember, ha a legujabb időkig nem tapasztalta volna, — az anélkül is sulyosan szenvedőket borzasztó üldözötteknek tették ki; vadállatokként vadászattak, sokan közülök agyonverettek, s kinek bőre bárminő közönséges okból nem vala egészen tisztva, annak élete már nem volt biztonságban.

Másfelől a fellázadt népdüh az ártatlan leprosusok vált szövetségesei, a zsidók ellen fordult, kik a keresztet hadjáratok óta a nélkül is csaknem folytonos életveszélyben lebegtek. A fanatizmus úgy vélekedett, hogy az Urísten azért mérte a keresztényekre a retentő csapásokat, mert a zsidókat maguk között megtűrik. A legképtelenebb állítások legörömestebb fogadott ürügyek valának a kegyetlen zsidóüldözésre. Azt vetették szemükre, hogy utálatos uszora által kereszttyén vagyonra tettek szert, jogosítlan gazdagultak meg; továbbá, hogy szentelt ostyát vásároltak s azt meggyalázták; végre, hogy a leprosusokkal czimboraságban az összes kereszténység kiirtása végett a kutakat és forrásokat megmérgezték. Minden ország elkekeredett lakossága boszúlten rohant a védtelen zsidókra. Franciaországban százaunkint égettettek meg, sokan tömlőczen haltak el, míg számosan kétségbeesetten élve temették magukat azon verembe, melyekbe a halottak takarítottak el; Párisban negyven fogoly zsidó legkorosabb társa által önkéntesen végeztette ki magát; Mainzban 12 ezren verettek agyon; sok városban házaik rohantattak meg, melyekben tömőtelen kincs találtott volna. Ulmban csoportonként égették meg őket; az üldözéstől elfutottak Litvániában az igazságos Kázmérrál kerestek és találtak védelmet. — Ausztriában a zsidó hajsz Pulkauban kezdődött; legkegyetlenebbül dühöngött azonban Krems, Stein és Mautern környékén. Szeptember 28-án 1349-ben, ezen városoknak és környekeknek köznépe összecsoportosulván, Kremsbe mentek, s minden kérekerithetett zsidót megöltek, a házakat feltráblák és kirabolták. A fanatizmus és barbárság szerencsétlen áldozatai közül csak azok szabadulhattak meg, kiknek sikerült a várba menekülnök, hol a *meiszaui nemes* ellátta és megvédelmezte őket. — Sok zsidó, nem látván többé menekülést, kétségbeesetten saját házáat gyújtá meg, s vagonával együtt inkább megégették magát, mintsem üldözői által kinzattassék agyon. Bécsben is számos zsidó szenvedett máglyahalált.

Dicséretre méltó néhány pápának magartása az üldözött zsidók irányában, kik őket a vad por-kegyetlenségűtől védeni igyekeztek; de fájdalom! a rajongás féktelen tombolásában gyakran eredménytelenül hangzott el intő és fenyegető szavak. A „fekete halál“ borzalmas dühöngése alkalmával is Avignonban VI-ik Kelemen pártfogása alá vette a zsidókat s két ballat bocsátott ki, melyek megtiltották azokat a keresztység fölvetelére kényszeríteni, megölni, kínozni, vagy önkényileg megadóztatni; legjobban ellenszegültek pedig ezen ballat azon állításnak, mintha méregkeverők lettek volna. — A történet részrehajlatlan

igazságának tartozunk ezen megjegyzéssel, miután a pápaság elleni maguk is — mint például *Basnage* — bevallják, hogy vala hányszor a zsidók a pórnép kapzsi politikáj által üldözöttek, mindannyiszor a papoknál, főképen pedig a pápánál találtak ótalmat.

Az emberbaráti szeretet ezen elhagyott állapotában, a vad gyűlölethez s rajongó üldözés kórhöz az ábrándozók azon sötét osztálya leginkább járult, melyek régebben Olasz- és Németországban üzték képtelenségeiket, s most a halál félelme ismét előidézte őket. — Már az 1260-ik év táján észrevehető valának Olaszországban az ugynevezett *vezelek* (flagellánusok) társulatai, melyek tagjai csoportos körmenetekben jártak szélylyel, s félméztelen testüket marcangolák. Se világi, sem egyházi előjárók nem segíték elő ezen önkínzó körjáratokat, sőt Magyar-, Bajor-, Cseh-, Lengyelországból és Ausztriából ki is tiltattak. Most azonban rendkívül elszaporodtak. Seregenként vonultak át a vidékeken, állítólagos éjelenésekre hivatkozva, egetverő ordítózással öntestüket vérig kinezva. Szerintük ugyanis a jeruzsálemi sz. Péter templomban egy angyal levelet tett le, mely szerint Krisztus felindult a világ bűnei ellen, azonban sz. Mária kérelmére könyörülend az emberiség, de csak ugy, ha vezelek végett harmincznégy napra mindenki elhagyandja lakát. Ugy csupaszon, karjaikat keresztként kiterjesztve, egymást kinezva, imádkozva, énekelve vonultak át a flagellánusok falukon és városokon. Mindenütt jól fogadták őket, s keresztet és fátylak vásárlása végett gazdagon megajándékoztattak. Reggel és este nyilvánosan, éjjel titokban vezeleknek; tartózkodának nékkel szót váltani, tollas ágyban hálai; bucsujárásaikon — kivéve a vasárnapokat — nem állapodtak meg oly helyen, hol lelkes is volt. Fekete öltönyt viseltek, melyen elől és hátul, valamint fovegeiken is vörös keresztet valának; öveikre önkínzó eszközeiket aggatták. Azoknak, kik utközben csatlakozának hozzájuk, — és az ilyenek száma nem vala kevés, mert a vak ábránd által elragadtatva, s az ájtatos dologtalanságon kapva minden gazdtalan és munkakerülő egyén oda tödült, — meg kelle esküdniök, hogy a vezeleknek harmincznégy napig vakon fognak engedelmesskedni, legalább négy fillért naponként elköltenek, hogy meggyóntak és áldoztak legyen, elleneikkel kibekültek, s nejeik engedélyét birják. — Német-, Francia- és Olaszországban ily módon nagyon megsaporodtak ezen rajongók; a jobbakk távolították magukat tőlük, jóllehet a kor sujtolásainak befolyása alatt szemet kelle hűnyiók túlzásaik előtt.

Az 1340-ik évben Straszburgban tartott nagy vezeleki bucsujarat, melyről krónikásunk, *Königshofen Jakob*, megemlékezik, azon értelem nélküli ájtatos szertartások egyikét rajzolja elénk, melyek kommunisztikus tendenciái a köznépnél csakhamar utat találtak, s a pórnépvezelek későbbi ellenzékiek fellépését felfoghatóbbakká teszik. 2000 vezelek vonult Straszburgba, elől 8—10 értekes, selyem anyagból, vagy vörös szövettől készült zászlóval. Hol faluhoz vagy városhoz értek, ott tiszteletükre minden harang megkondult. Maguk a vezelek kettesével mentek; mindnyájának vörös keresztet köpenye és fovege volt. Kettő mondatolta a bucsujáró éneket, mit a többiek karban ismétlének. A templomba érkezvén, kiterjesztett karokkal a földre veték magukat oly erővel, hogy az krónikáiróknk szerint „kongott és csattogott“; és miután egy ideig ezen helyzetben maradtak, ily tartalmu verset énekelének:

„Emeljük fel kezeinket, hogy Isten fordítsa el róluink e nagy halálozást; emeljük fel karjainkat, hogy Isten könyörüljön rajtunk.“

Ezen szertartást háromszor ismételték. Ezután a lakosok magukhoz hívták őket, mindenik tehetségéhez képest, — egyik tizedet, másik huszat, senki nem akart hátra maradni, — s a vezelek vendégszerető fogadtatásra és kitünő megvendégtetésre találtak.

De mennyivel inkább szaporodott a tömeg, annyival jobban nőtt rajongásuk, annál inkább fejlődött a cselekvényeiknek alapul szolgáló demagog elem, és növekedtek az általuk előidézett rendetlenlégek s kihágások, különösen midőn nők is csatlakozának. Mindennemű kicsapongások követettek el; ördögüzések, éjjeli gyülekezetek rendezettek; az illem és erkölcs lábball tapodtatott; sőt végre a tehetősbeben rablás, gyilkolás és prédálás is követtetett el. — Midőn mindezek ellenére sem akart szünni a pestis, a vakbuzgó tömeg a zsidóknak esett, s legfőbb oka volt azon embertelenségeknek, melyekről fentebb megemlékeztünk.

Ezen vad és féktelen cselekvényeknek gátot vetendő, már 1349-ben inditvatva érezte magát VI. Kelemen pápa egy brevét bocsátani ki, mely a flagellánusokat gonosz szellem által véturva vezetett ábrándozóknak s az egyházi és világi rend elleneinek nevezi. A pápa szigoru ítélete oppositóra ingerlő e pártot az egyház ellenében, s nem sokára külön vallásfeleketet képezének, mely a külső istenitiszteleket mint kereszttyéntelent elveti, — minek ellenében a vezeleket s a test sanyargatását tekintí egyedül hathatós istenitiszteleknek és könyörgési módnak. Az egyházi és világi hatóságok egyesült igyekezetének sikerült végre a flagellánusok körjárait lassankint megszüntetni, de Németországban csak a XVI. század táján mulnak el végkép, s itt-ott ismét előkerülnek.

A Dózsa-féle porlázadást is ilyesminek tartjuk, sőt ennek az utómaradványaként tekinthető azon nyilvános önkínzás is, mely házában Temesvárott 1727-ben apr. 11-én végbement, melynek okál a hidegláz rendkívüli dühöngése mondatott s mely rendkívül vallásos rajongással tartatott meg. Azonban néhány év mulva, bizonyos okokból a vezelek körjáratok itt is megtiltottak.

Ha végig tekintünk azon borzasztó csapásokon, melyeklet Európá a XIV-ik század közepén megkötögtatott: ki tagadhatná, hogy azok ezen világrész szellemi és anyagi fejlődését mily sajnálatosan hátráltatták! Azon akadályokat ismerni, melyeket a civilizációnak le kelle győznie, ép oly hasznos, mint az emeltyüket tudni, melyek az erkölcsöket és mivelődést a jelen fokra emelték. Tar Gábor.

Az osztrák északi hadsereg volt táborkara.

Az osztrák északi hadsereg Benedek tábornagy főparancsnoksága alatt hét hadtestből állott. Ezek a következők voltak: az 1-ös hadtest *Clam-Gallas* gróf lovassági tábornok; a 2-ik hadtest *Thum* gr. altábornagy; a 3-ik hadtest *Ernö* főherczeg altábornagy; a 4-ik hadtest *Festetics* Tasziló gróf altábornagy; a 6-ik hadtest *Ramming* báró altábornagy; a 8-ik hadtest *Lipót* főh altábornagy és a 10-ik hadtest *Gablene* báró altábornagy parancsnoksága alatt; továbbá öt lovassági hadosztály *Edelsheim* báró, *Tavis* Imre gr., *Hölstein* hg., *Coudenho* gr., és *Zaitseck* vezérőrnagyok parancsnoksága alatt. Az 5-ik, 7-ik és 8-ik hadtest *Lichtenstein* Frigyes hg. tábornok, *Marioics* báró altábornagy, és *Hartung* báró altábornagy vezénylete alatt az *Albrecht* főherczeg főparancsnoksága alatt álló olaszországi hadsereget képezte.

Benedek táborkara oly egynekből állott, kik már Olaszországban is környezetéhez tartoztak.

B. *Hennikstein* altábornagy volt a táborkar főnöke, ki azelőtt Veronában az 5-ik hadtest parancsnokságát vitte. B. *Hennikstein* Alfred izraelita eredetű családból való, s 1810-ben Bécs mellett Döblingben született (Nagyapja *Hönig* Albert 1784-ben nyerte a „Hennikstein“ nevet.) A bécsi katonai akadémiában nyervén kiképezését, 1820-ban mint kadet lépett a hadseregbe, a mérnöki-karhoz, 1829-ben hadnagy, s 19 békés év után 1848-ban őrnagy lett. A vezérkarhoz osztatván be, gyorsan haladt előre, egy év mulva ezredesnek nevezték ki, 1854-ben a 4-ik hadtest parancsnokának; 1859-ben pedig altábornagnak. Ez utóbbi évben báróságot is nyert. *Hennikstein* a hadseregben a czélszerű újítások és haladás eszközésén munkált, s nem csekély elméleti tudománnyal bir. Hadjárat vezényletében azonban eddig nem vett részt. Ellene és *Krizmanics* ellen a köziggrázi csata után vizsgálatot rendeltek el.

A táborkar többi tisztje az ifjabb nemzedékhez tartozott, kik 1848. és 1849-ben tüntek föl előzőr. Így a működő had irodájának főnöke *Krizmanics* Gedeon lovag; továbbá a két főhadsegéd: *Krizs* vezérőrnagy, ki már 1848-ban vaskoronarendet nyert, s Benedeknek Olaszországban is hadsegéde volt — és lovag *Gutta* alezredes. Hadsereg-felügyelő volt *Fürstenschild* *Pokorny* altábornagy, os. kir. polgári biztos *Kriegsauer* lovag, ki addig az államminiszterium oktatásügyi osztályának főnökségét vitte. Végre oda tartoztak még *Müller*, *Tegethoff* Károly és *Poppenheimi Popp* alezredesek.

A tüzérség *Vilmos* főherczeg altábornagy alatt állott, ki az 1848—9-ki olasz háboruban mint önkéntes az 1859-ikben mint a tüzérség felügyelője vett részt. Az ő hadsegédei voltak: *Neuber* és *Christl* ezredesek *Klein* és *Taufar* őrnagyok; mérnökári főnök b. *Pidoll* ezredes. *Vilmos* főhg. vezényelte a köziggrázi csatában a tüzérséget.

Benedek tábornagyról álljanak itt a következő adatok:

Benedek Lajos 1804-ben Sopronban született. Atyja orvos volt, s fiát hajlamiához pépest a bécs-ujhelyi katonai akadémiában neveltette. 1822-ben, 18 éves korában mint zászlótartó lépett Benedek a hadseregbe. (Teljes életrajzát a Vas. Ujság 1859. évi folyamában közöltük.)

Az ez évi háboruban az északi hadsereg fővezérévé nevezték ki. Már a köziggrázi csata előtt s még inkább utána hadvezéri képességéről sokféleképp ítélték. A „Times“ tudósítójának érdekes véleményét itt közöljük:

„Benedek tábornag ernagy Bécsbe érkezett — így ír az angol világlap harczteri levelezője, — s azt hiszik: azért kapott oda meghívást, hogy a vizsgálati bíróság által kihallgattassék. A szerencsétleneknek ép ugy soha sincs igazságuk, mint a távollevőknek. Lehet, hogy sikerülend neki föltárni, a miért Chlum megszállás nélkül maradt, de a köziggrázi napot semmi magyarázattal sem lehet a történet lapjairól eltörölni. A történetbuvár használatul fog ily irtózatoss tetekkel teljes egyes ütközetre példát keresni, — talán csak az egy jénai kivételével. A történelem sok elhatározó ütközetet örökítet meg, de azok hosszu hadviselés következményei, tartós hadjáratok végeseményei voltak. Soha sem történt azelőtt, hogy két nagy nemzet évekig tartó béke után egymással élethalálharcba menvén, a vita egyetlen nap alatt eldőljön köztük.

„A csehországi hadjáratból sok fontos pont fölvilágosításra vár még, s lassankint jönnek napfényre a köziggrázi csata előzményei. Legjobb az igazat őszintén kimondani: az osztrák sereg már jul. 3-án előtt meg volt verve. Elvesztette erkölcsi erejét, tábornokai engedetlenlékk lettek s nem hallgattak a fővezér parancsára. Jól megverték őket, a legénység elveszté bizalmát bennök és magában, s kétségbeesett. Benedek már a küzdelem előtt észrevette, hogy serege nem olyan, a milyennek lennie kellene. Bizonyos, hogy vereségét előre érezte. Két nappal a köziggrázi ütközet előtt azt az üzenetet küldte Bécsbe: „békét kell kötnünk.“

Benedek a köziggrázi csata után a fővezérségtől fölmentetett, s ő Felsőek *Albrecht* főherczeget nevezte ki az összes működő hadseregek főparancsnokává, *John* báró altábornagyot pedig tábornokai főnöké. *Albrecht* főherczeg jul. 18-án vette át a seregek vezérletét.

Benedek taborszernagy taborkara.

1. Benedek tábornagy. 2. B. Hennikstein altábornagy. 3. Vilmos főb. altábornagy. 4. Klein őrnagy. 5. Neuber ezredes. 6. Tausar főhadnagy. 7. Christl őrnagy. 8. Krizs ezredes főhadnagy. 9. Müller alezredes. 10. Tegethoff alezredes. 11. Krizmanics tábornok. 12. Poppenheim alezredes.

A jicsini csata.

(Jun. 29. 1866.)

A Jicin vagy Gitschin város melletti csata Csehországban, jun. 29-én, a porosz sereg további győzelmes előnyomulására nézve a legelhárítóbb befolyással volt, hogy a két hadoszlopban, Frigyes Károly kir. herceg és a koronaherceg vezérlete alatt előtört két hadsereg egyesülhetett.

A poroszok megállapított haditerve szerint ugyanis Frigyes Károly serege kezdte meg a hadjáratot s már jun. 23-án kiküzdte Turnau mellett az Izer folyón át a bemenetet Csehországba. Másnap Herwarth porosz tábornok hadteste nyomult be Hühnerwasser falu mellett, s a kir. herceg seregével egyesülvén, Münchengrätz mellett jul. 28-án viszonyomták Clam-Gallas császári tábornok hadtestét.

A koronaherceg serege ezalatt szintén két hadtestben közeledett a cseh batárok felé. Az egyik hadtest, a koronaherceg személyes vezérlete alatt jun. 28-án ért Trautenu vidékére, hol

„Még fogtak! captus sum! — Jun. 29-kén délben Jicin határában egy gabonaföldön állapodott meg ezredünk. A legényesség azonnal hozzászállott az ebéd megfőzéséhez. Én e napon a gyalogok közé jutottam, mert a mult napokban a folytonos lovaglás alatt a nereg úgy feltörte lovam hátát, hogy kénytelen voltam ezt a trainhez (társzerekre) visszaküldeni. Épen javában füstölögtek a bográcsok, midőn egyszerre rémítő „hurrah“-ordítások zavarták meg nyugalmaikat. Észrevétlenül ránk törtek a poroszok. Ott hagytunk minden ebédet, fegyvert ragadt a legényesség, lóra pattant a huszár s néhány perc alatt a legkomolyabb csata fejlődött ki.

„Én orvosi minőségemben társaimmal együtt elfoglaltam egy emelkedettebb ponton a sebesültek átvételére kirendelt helyet s egy darabig kényelmesen nézegettük a kifejtett makacs küzdelmet. Azt láttam, hogy huszáraink mindannyiszor viszonyomták az ellenség lovas csapatjait, de mit használt ez, ha a viszonyomott lovasok mögött mindannyiszor készen álló gyalog burkosokra bukkantak, kik gyútűspuskáikkal úgy lö-

szendünk s éhezünk. Már két ízben adtuk be panaszunkat a porosz hadi parancsnoksághoz s felkértük, hogy vagy tartson el tisztességesen, vagy küldjön haza ezredeinkhez. Még válasz nem érkezett. Most Jicin városától kapunk naponként egyszer húst és kenyert — ebből áll egész ellátásunk s legalább egyszer napjában jól lakunk. Pénzünk sincs, hogy magunk láthatnók el magunkat. Ugy fogtak el, a hogy voltunk; mindennünk a társzerekennél maradt. Ha fehér ruhánkat mosatjuk, akkor csak úgy bujnak be 48 órára két kabátunkba és „rajthuzlink“-ba, mint Ádám apánk tette volna a paradicsomban. No de majdnem ennek is vége lesz egyszer!“ stb. stb.

Barbay István falusi jegyző följegyzései.

(1764—1838. évekből.)

A köztö elöszava. Egy mult századbeli falusi jegyző ötven évről szóló följegyzéseit mutatjuk

A jicsini hid ostroma (Junius 29-kén).

e napon véres csata fejlődött ki. E sereg más hadtestei e napokban külön helyeken keresték fel az ellenséget. Így jun. 27-én Ramming cs. altábornagy hadtestét győzték le Nachod mellett, 28-án Lipót főherceg hadtestét Skalitz mellett.

Jun. 29-kén a koronaherceg serege Jicin felé nyomult előre. Itt a délutáni órákban osztrák és szász egyesült csapatokra bukkantak, kik jó ideig vitézül védelmezték magukat. A csata dühös volt, a veszteségek igen nagyok, de végre itt is a porosz tűzpuska túlyomósága győzedelmeskedett.

A legszenvedélyesebb csata a Jicin városba vezető hid fölött fejlődött ki. (Lásd mellékelt képeinket.) Az osztrák csapatok az éj beálltával a város falai közé vonultak, de éjjel tában a poroszok a városnak is urai lettek, hol nagy számú hadifoglyot ejtettek.

Olvastuk egy ezen alkalommal elfogott osztrák katonai orvos hazánkfiának levelét, melyet ez egy héttel a csata után itthoni rokonaihoz intézett. Az orvos egy huszárezredben szolgál s többi között ezt írja:

völdöztek le nyergeikből embereinket, mint a verebeket! — A sebesülteket egyre hozták, munkánk nagyon megszorodott s alkonyat felé parancsot vettem a törzsorvostól, hogy néhány társammal a városba, Jicinbe siessék, a hol — mint jelentették — az orvosok már nem győzték a sebesültek bekötözését. Bementem s itt dolgoztam társaimmal szakadatlanul közel éjjelig. A csata szerencsétlen fejlődését sebesülteink nagy számából gyanítam. Egyszerre, ugy éjjeltájban, mindig közelebb hallatszanak a puskaropogások, belerezdülnek a házak ablaktáblái, a kiabálás, zaj, lármá, jajgatás, ordítás pokoli zürzavarrá vegyül — s benn voltak a poroszok! — Mi, 22 orvos, 800 sebesültevel kezeik közé kerültünk. Másnap reggel, mint hadi foglyoktól elszedték kardjainkat, de különben megengedték, hogy a városban szabadon mozoghassunk. — Azóta itt vagyunk s fennakadás nélkül teljesítjük szomorú tisztünket, ápolgatjuk sebesülteinket.

„A poroszok bánásmódja ellen nem panaszkodhatunk, az eléggé szives és barátságos; csupán az ellátás igen szűk marku. Csaknem inséget

be a közönségnek. Apró események előadásai azok, de sok tekintetben érdekesek és maradandó becűek. A följegyzések csupán a család tudomására irattak minden rend és összefüggés nélkül; néhány levél ki is tépetett az irókönyvből. Azonban az itt következő szerkesztésben az egész fűlevő anyag chronologiai rendbe van összegyűjtve; a kitépt lapok leginkább időjárási viszonyokra vonatkozhattak, melyek hiánya a fűmaradt lapokon található piaci árak jegyzékével némileg pótolhatik, és így a följegyzések 1787-től 1838-ig fűszázadon át az apró események szakadatlan sorozatát képezik. — Az olvasó a következő följegyzésekben sok kedves emlékeztető pontot találhat, és az egész anyag chronologiai előadása hasznos és kellemes olvasmányul szolgálhat. A falusi ember érdekes adatokat talál bennök az időjárások, piaci árak és pénzügyviszonyok változásaiban; a történelkedvelő néhány biztos adatot lel Komárommegye és különösen Szend helyes történetéhez; a szárazkört kereső olvasó pedig valódi életképet nyer egy falusi jegyző egész életéről (1764—1838) terjedő rövid előadásában, mely a

Melléklet a Vasárnapi Újság 34-dik számához 1866.

Közintézetek, egyletek.

(A pesti tornaegylet) f. h. 15-én délelőtt tartotta alakuló közgyűlését a lövölde helyiségeiben...

(Homonnai takarékpénztár) Homonnán (Zemplén) jul. 1-én nyílt meg az ottani takarékpénztár...

(A pesti izraelita kórházban) f. évi július 9-től aug. 15-ig 40 sebesült ápolatott. Ezek közül mint meggyógyult elbocsátott 22, orvosi kezelés alatt maradtak 18-an...

Közlekedés.

(A pesti közúti vaspálya) végleges átadása f. hó 17-kén d. e. történt meg. Ezen átadásra a választmány meghívta a részvényesek egy részét...

Mi újság?

(Sz. István királyi ünnepe) A Buda városában ősi szokás szerint megtartott Szent-István-ünnepnek a leggyönyörűbb idő kedvezett.

(A pesti állatkert) a lefolyt héten is nagy részvétnék örvendett a közönség részéről. Mult vasárnap s az utána következett Sz. István napján...

herceg-prímás ő eminentiája által nagyszámu fényes egyházi segédlettel végzett ünnepélyes nagy mise következett. A kir. udvari palota erkélye...

(A koronaherceg szülétnapja Budán.) Rudolf koronaherceg ő császári Fensége születésnapjának előestéjén a Kochemster-féle villában folyó hó 20-dikán est fel hatkor Buda-Pest polgári bizottságának indítványára egy szép megjelentépen részesítették.

(Gróf Waldstein János balesete.) Komáromból írják, hogy gróf Waldstein ő mgát, ki ő Fensége által a Dunán inneni kerület és Komárom megye számára kir. biztosnak nevezetett ki az idén fagy és jég által okozott inség ügyében...

(A pesti állatkert) a lefolyt héten is nagy részvétnék örvendett a közönség részéről. Mult vasárnap s az utána következett Sz. István napján mintegy 8000 ember fordult meg benne.

(A szegedi Zrínyi-ünnepélyt rendező bizottság) f. hó 11-diki ülésében szintén elhatározta, hogy tekintettel a mostani kedvezőtlen viszonyokra, az ünnepélyt bizonytalán időre elnapolja.

harapós papagájt úgy fejbe ütött botjával, hogy az csaknem bele halt; de azt is láttuk, midőn egy ily ingerkedő urnak egy vén majom a rostély közé elbizakodottan oda nyujtott kezét megragadván...

(Zádor György temetése.) F. hó 19-én d. u. 5 órakor ment végbe Zádor György hétszemélyű, udv. tanácsos s m. tudós társasági tag temetése. Az érdekeskor s elhunyt által tetemeinek beszentelése szállásunk előtt végezte.

(Szeged, aug. 14. (Klausál Gábor requiem.) Ma korán reggel a városban, a templomtoronynak ablakából, számos házon gyászosbörgök lengtek, s falragaszok hirdették, hogy Klausál Gábor-ért a belvárosi egyházban d. e. 10 órakor gyászmise lesz.

(A cholera Oláhországban.) Ploestről írják nekünk aug. 6-ról: Nem kis rémulést okoz városunkban a cholera is, mely már három hét óta folytonosan tart; a románok részéről sokan estek áldozatul, míg a bevándoroltak között csak alig észrevehető.

(A kolozsvári színházról) írja a „Kol. Közöny”: Színházunk belső díszítéséhez az aranyozásokat a mult hét folytán indították le Bécsből, s így talán az ősz folytán a színház nagyjában készen lesz.

(Nagy szárazság.) Mig nálunk az utóbbi hetekben igen szép esők jártak, addig szomszédjaink meg mindig nagy szárazságról panaszkodnak. A többi közt Ploestről (Oláhország) aug. 6-ról ezt írják nekünk: Hasztalan minden remény, hasztalan minden várakozás, az ég csatornái nem nyílnak meg, veszendő félben van minden a rekesző hőségtől; mindenki, de különösen a mezei gazdálkodást űzők szomorúan néznek a jövő elé;

(Zádor György (arckép).) Hullnak, hullnak. — Juliska. — Isten uja, és a flagellánusok (vége). — Az osztrák északi hadsereg volt táborára (képpel). — A jicsini csata (képpel). — Barbay István jégjáró felfedezőjei. — Hogyan mentünk meg a házat. — Az „istenek kegyencse.” — Egyveleg. — Tarház: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondani-való. — Sakkjáték. — Heti naptár.

(Zádor György (arckép).) Hullnak, hullnak. — Juliska. — Isten uja, és a flagellánusok (vége). — Az osztrák északi hadsereg volt táborára (képpel). — A jicsini csata (képpel). — Barbay István jégjáró felfedezőjei. — Hogyan mentünk meg a házat. — Az „istenek kegyencse.” — Egyveleg. — Tarház: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondani-való. — Sakkjáték. — Heti naptár.

(Hadi költség szállítása.) Bécsből aug. 20-án esteli 8-órakor az északi vaspálya külön tehervonatán szállítottat el a Poroszország részére megszabott ezüst készlet 20 millió tallérnyi összegben, tiz hivatalnok, tizenkét szolga és harminckilenc vadász kíséretében Prágán át Berlinbe.

(A cholera) Nyitra megyében Pesten is előfordul. Pozsony s Nyitra megyéből pedig — írja a P. H. — arról tudósítanak, hogy ott egész járványos jelleggel lép fel. A pozsony megyei sz. Jánoson, melynek összesen 3200-ra menő lakossága van, e hó 9-ike óta ismét 40 személy betegedett meg choleraiban s 24 meghalt, mely szám valóban nem csekély.

(A cholera Oláhországban.) Ploestől írják nekünk aug. 6-ról: Nem kis rémulést okoz városunkban a cholera is, mely már három hét óta folytonosan tart; a románok részéről sokan estek áldozatul, míg a bevándoroltak között csak alig észrevehető.

(A kolozsvári színházról) írja a „Kol. Közöny”: Színházunk belső díszítéséhez az aranyozásokat a mult hét folytán indították le Bécsből, s így talán az ősz folytán a színház nagyjában készen lesz.

(Nagy szárazság.) Mig nálunk az utóbbi hetekben igen szép esők jártak, addig szomszédjaink meg mindig nagy szárazságról panaszkodnak. A többi közt Ploestről (Oláhország) aug. 6-ról ezt írják nekünk: Hasztalan minden remény, hasztalan minden várakozás, az ég csatornái nem nyílnak meg, veszendő félben van minden a rekesző hőségtől; mindenki, de különösen a mezei gazdálkodást űzők szomorúan néznek a jövő elé;

(Zádor György (arckép).) Hullnak, hullnak. — Juliska. — Isten uja, és a flagellánusok (vége). — Az osztrák északi hadsereg volt táborára (képpel). — A jicsini csata (képpel). — Barbay István jégjáró felfedezőjei. — Hogyan mentünk meg a házat. — Az „istenek kegyencse.” — Egyveleg. — Tarház: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondani-való. — Sakkjáték. — Heti naptár.

(Hadi költség szállítása.) Bécsből aug. 20-án esteli 8-órakor az északi vaspálya külön tehervonatán szállítottat el a Poroszország részére megszabott ezüst készlet 20 millió tallérnyi összegben, tiz hivatalnok, tizenkét szolga és harminckilenc vadász kíséretében Prágán át Berlinbe.

(A cholera) Nyitra megyében Pesten is előfordul. Pozsony s Nyitra megyéből pedig — írja a P. H. — arról tudósítanak, hogy ott egész járványos jelleggel lép fel. A pozsony megyei sz. Jánoson, melynek összesen 3200-ra menő lakossága van, e hó 9-ike óta ismét 40 személy betegedett meg choleraiban s 24 meghalt, mely szám valóban nem csekély.

(A cholera Oláhországban.) Ploestől írják nekünk aug. 6-ról: Nem kis rémulést okoz városunkban a cholera is, mely már három hét óta folytonosan tart; a románok részéről sokan estek áldozatul, míg a bevándoroltak között csak alig észrevehető.

(A kolozsvári színházról) írja a „Kol. Közöny”: Színházunk belső díszítéséhez az aranyozásokat a mult hét folytán indították le Bécsből, s így talán az ősz folytán a színház nagyjában készen lesz.

(Nagy szárazság.) Mig nálunk az utóbbi hetekben igen szép esők jártak, addig szomszédjaink meg mindig nagy szárazságról panaszkodnak. A többi közt Ploestről (Oláhország) aug. 6-ról ezt írják nekünk: Hasztalan minden remény, hasztalan minden várakozás, az ég csatornái nem nyílnak meg, veszendő félben van minden a rekesző hőségtől; mindenki, de különösen a mezei gazdálkodást űzők szomorúan néznek a jövő elé;

(Zádor György (arckép).) Hullnak, hullnak. — Juliska. — Isten uja, és a flagellánusok (vége). — Az osztrák északi hadsereg volt táborára (képpel). — A jicsini csata (képpel). — Barbay István jégjáró felfedezőjei. — Hogyan mentünk meg a házat. — Az „istenek kegyencse.” — Egyveleg. — Tarház: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondani-való. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Kedd, aug. 21. „Lalla Roukh.” Vig opera 3 felvon. Irta David Felician. Szerda, aug. 22. „A fogház.” Német vígjáték 3 felv. Benedek utána magyarosította Fancsy Lajos. Csütörtök, aug. 23. „Faust.” Opera 5 felvonásban. Zenéjét szerette Gounod.

Szerkesztői mondani-való.

8388. Kolozsvár. J. E. Magánlevéltár már meg volt írva s elküldve, midőn az újabb sorokat vettük Öromunkre szolgál, hogy a kivonatot azonnal teljesíthetjük. Készlétnék megengedvén, a 10 példányt azonnal utnak indítottuk. Legyen ez kiegyesítő része levelünknek.

8389. Orosháza. G. V. A jelentkezés első perczétől kezdve az illető heven ki volt adva a rendezés s miután a személyes átadás reménye megbúsult, várjuk a legutast. Valóban sajnáljuk, hogy köszöntőnk szóval is nem fejezhetük ki.

8390. Pozsony Sz. I. Gyönyörködve lapoztuk az első részletet, a birtok megszület, hogy e folytatás is épen oly átlátszó olismérésre fog találni, mint a többi. Az előbbi czikkel tőlán egy bologolunk legjobban, ha két cyculara osztjuk, s az egyiket most, a másikat később adjuk. A „béké” majd talán több tért enged ezután.

8391. Eji kaland a hegvek közt. Mint valóságos történet először érdekes az illető kirándulókra nézve; de mint irodalmi műtávolab állótak nem igen érdekelhet. Kevés benne a kaland, a bonyolítás, a csattanóság. — A másikat tán használni fogjuk.

8392. Pest. K. Gy. Dr. Zimmermann értekezése nem annyira folyóiratba, mint könyvbe való. Az egész jeles munka lefordítása igen kívánatos volna.

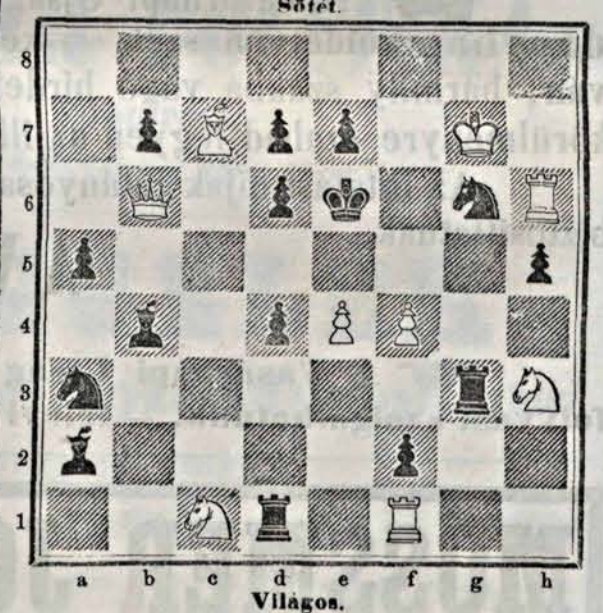
8393. R. Keresztur. O. A. küldemény nem használhatjuk; az ajánlott fajtáknak egyelőre bőven el vagyunk látva.

8394. Pécs. Dr. M. Kuszónjók a folytatást; most sem lesz későn. A képeket küldjük.

8395. 1850. Adj hangot! Még sincs vége a nyári sainsonnak? 8396. Makó. Cs. Hiában várjuk a jó híreket. Pedig napok mennek, napok jönnek...

SAKKJÁTÉK.

347-dik sz. f. — Zagryva Imrétől (Debreczenben).

A 342-dik számú feladvány megfejtése.

(Bross Károlytól, Eperjesen. — h2-ön Sötét Huszárral.) Világos. Sötét. Világos. A) Sötét. 1. V12-c2 Va8-a6: A) 1. Hd6-e4 2. B1-e5? Kd5-e5: 2. Vc2-b3? Kd5-e6 3. Vc2-b3? f5?mat.

Helyesre fejtették meg. Veszprémben: Fulöp József. — Haraestiban: Gr. Festicus Benno. — Mikolozs: Czenthe József. — Pozsonyban: Csery Gábor. — Adányon: Farkas Bertalan. — Veszprémen: Terray Pál. — Zámolyon: Verner Ferencz. — H. M. Váradhelyen: H. Nagy Lajos. — Debreczenben: Z. I. és Z. L. — Pesten: Rakovszky-Vagyon Judit.

TARTALOM.

Zádor György (arckép). — Hullnak, hullnak. — Juliska. — Isten uja, és a flagellánusok (vége). — Az osztrák északi hadsereg volt táborára (képpel). — A jicsini csata (képpel). — Barbay István jégjáró felfedezőjei. — Hogyan mentünk meg a házat. — Az „istenek kegyencse.” — Egyveleg. — Tarház: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondani-való. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Feladás szerkesztő Pákh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

HETI-NAPTÁR.

Table with columns for Hónapi-és hetinap, Katholikus és Protestáns naptár, Görög-orosz naptár, Izraeliták naptára, N a p (hossza, kel, nyug.), and Hold (hossza, kel, nyug.). Rows include dates from 26 Vasár to 31 Pént.

HIRDETÉSEK.

Uj előfizetés nyitattik

VASÁRNAPI UJSÁG

Politikai Ujdonságok

szeptember—deczemberi 4 havi folyamára.

Előfizetési föltételek:

- A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok (szept.—decz.) 3 ft. 40 kr.
- Csupán Vasárnapi Ujság (szept.—decz.) 2 ft. — „
- Csupán Politikai Ujdonságok (szept.—decz.) 2 ft. — „

A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik.

Egyszersmind figyelmeztetnek mind azon tisztelt előfizetők, kiknek előfizetésük aug. végével lejár, hogy előfizetéseiket a lapok folytatolagos küldhetése tekintetéből mielőbb megújítani sziveskedjenek.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok című testvérnapok jelenleg 10,000 példányban küldetvén szét, — kétséget nem szenved, hogy azok legalább is 100,000 kézen forogván, bármily szakba vágó hirdetések közzétételére legalkalmasabb eszközül szolgálnak. Mely körülményre szabad legyen az illető közönséget tisztelettel figyelmeztetni.

Az igatási díjak jutányosak, s terjedelmes hirdetések közlésénél különös kedvezmények biztosíthatnak.

A Vas. Ujság és Polit. Ujdonságok kiadóhivatala

(Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt).

A Vasárnapi Ujság július—deczemberi folyamából teljesszámú példányokkal még folyvást szolgálhatunk, — félelvi előfizetési díja 3 ft.

MÖSSMER JÓZSEF
rumburgi vászonraktára
„A MENYASSZONYHOZ“
Pesten,
uri- és zsidó-utca szegletén, báró Orczy-féle há-
ban 10. sz. a.,
ajánlja

Igen jól rendezett árutárat, ugymint: rumburgi, hollandi, creas, sziléziai és fonalvasznak, 1/4, 1/2, 3/4 széles ágylepedőknek való vasznak; 30 rőfös asztalnak, 6, 12, 18 és 24 személyre való asztalterítőknek, törülközőknek, asztalborítók, porcelán- és mészklámpák, vasok, samovarovok, theaustók és kávéfőzők, szőrszennelők stb. dús választékban.

Színházi és táncosévek, szemüvegek.

Tálcák, kenyérszekerek, kávéfőzők, kávépáncsók, ezüst- és ólaj-tartók, ólmait ezüst- és pakfongatások, asztali és uszonakécskék, gyertyatartók, porcelán- és mészklámpák, vasok, samovarovok, theaustók és kávéfőzők, szőrszennelők stb. dús választékban.

Színházi és táncosévek, szemüvegek.

legjutányosabbra szabott áron.
A vásznak valódiságaért jótállás biztosítatik.
Vidéki megrendelések, az előadás szerint, pontosan és jól teljesíttetnek.
1748 (3-3)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent, és minden könyvtárban kapható:

MAGYARORSZÁG FŐVÁROSA.
Budapest leírása, képekkel.
Irtá **CASSIUS.**
Negyedrét (60 lap). Számos fametszetű képpel 60 kr.

A szöveg tartalma: Tájékozás Budapestről. Pest áttekintése. A városliget. Buda áttekintése. Budapest története. Statisztikai adatok. Tüdőváros. Végző.

A képek jegyzéke: Lánchíd. Felső dunaparti új házior. A pesti alsó dunaparti. A pesti alsó dunai kőpart. Egyetemi főgyűző. Reformatus templom. A nemzeti múzeum. Megyeház. Pesti Lipótegyház. Redoute-épület. Kereskedelmi terület épülete. Gázvilágítási épület. József-árvaház. A képviselőház. A lovarda. Vendéglő a városligetben. Hermina-kápolna. D. Fischhof győgyintézet. Állatkert. Budai alagút. A király várpalota. Budavár. Mátyás temploma Budán. Ráczfürdő Budán. Báró Eötvös nyárlaka. A kápolna és vidéke a Széchenyi hegyen. Lánchídter. Kapuczinusok zárdája. A szent Anna temploma. Erzsébet-forrás és fürdő Budán. Budai császármalom és Lukácsfürdő. Az ó-budai hajógyár. A városház Budán. Gancz vasöntője Budán. 1704 (5-6)

Kereskedelmi tanintézetemben
az új tanfolyam október 1-én veszi kezdetét,
mi ezennel köztudomásra juttatik.

HAMPEL ANTAL,
az intézet főnöke.
1753 (3-4)

A szülők tisztelt közönségéhez.

Magán-felnémetre vonatkozólag, a többfelől hozzám érkezett szülei tudakozódásokra, szerencsém van nyilvánosan és egyetemesen felelni következőleg.

Felvezetek intézetembe az elemi gimnáziumi növendékek kivül olyanokat is, kik gazdasági akademiára, vagy az Ipar valamely oly ágára készülnek, melyre nem mulhatlan szükség, hogy a gimnázium vagy a reáliskola rendszerében előlét minden egyes tudományt végezzenek; hanem csak a jövőjökre szorosan tartozó szakokban a rövidebb idő alatt kívának kiképezetni. Ezeket szakintulónak nevezem.

Beléphet minden növendék, ki élte 6-ik évét már betöltötte s 15 évesnél még nem idősebb.

A tanévet október elejétől kezdve július utolsó hetéig számítom.

Egy ily tanévre kérek:

- a) 6, 7 és 8 éves növendéket 460
- b) 9, 10 és 11 éveseket 500
- c) 12, 13 és 14 éveseket 550
- d) az idősebbet, bármely korban 600

forintot osztrák érteken.

Mely összeg két egyenlő részletben, október és márczius első napjain, előlegesen fizetetik le Pesten.

Két testvérért 50, háromért 100, s négyért 150 forinttal kérek kevesebbet, mint összesen fizetnének, ha testvérek nem volnának.

Adok pedig az így kívánt tanévi díjért:

- a) Egészséges szállást, melynek fekvése és levegője fővárosunkban csaknem páratlan.
- b) Testi táplálékul: reggel kávé vagy tejet zsemelével, az egynégy és évszak szerint; délelőtti 11 órákor és oszonára kenyert; ebéde 4. vacsorára pedig 2 tál ételt.
- c) Mosást, fűtést, világítást, szolgálatot, a posztó és fehérruhák aprólékos kijavítását.
- d) Oktatást minden illető iskolai tudományban; továbbá, a növendék előképessége szerint, a rajzban és élő idegen nyelvekben, tanz., uszás, s az elemi növendékeknek a szépirod. és házi testgyakorlatban is; a német és francia nyelvben pedig házi társalgás útján is gyakorolattat.

a) Gondos és szives szülei ápolást nem részéről s tölem.

Külön fizetés csupán a zene, kézikönyvek, írószerek, s betegség esetére: az orvos, gyógyszerár és ápolóné; végre, a ritkán s csak jutalmul élvezendő színházi és más hasonló mulatságokért kívánatik.

Államérvényes bizonyítványt nyernek katolikus növendékek is a nálam tanult tanulmányokból. Mert saját hitfelek nyilvános iskolájában tesznek le vizsgát, felelőselem mellett, akár az egyes tanévek végén, akár midőn az intézetből kilépnek. A vizsgának felsőbb helyen meghatározott költségeit a tisztelt szülők viselik.

A növendékre felügyelést osztják velem, az azokkal együtt lakó segédnevelők, kiknek száma minden 8—10 növendék után egygyel szaporítottatik. — Az intézetből magokban soha nem, hanem csak felügyelet alatt, mennek ki a növendékek. Járkálni mennek pedig, egészség tekintetéből, mindennapi teli feléleben déli 12—1 óra közt; a nyáriban pedig a délutáni oktatás bevégeztével.

Hasonló okból s illetőleg természetrajzi kirándulás végett, a budai hegyek közt töltenek június és július hónapokban minden szombat napot, a mennyiben ezt az idők és körülmények engedik.

Az oktatási nyelv magyar.

A legnépesebb osztályban 15—20 növendék van reedesen. Elfogadok oly növendékeket is, kik nem laknak az intézetben, hanem csak tanulás végett járnak be.

A bejáró növendékek fizetnek a rendes iskolai tanulmányokért, előlegesen, egy hónapra, tehát 80—100 órai tanításért

- a) A 1-3-ik és 2-ik elemi osztályban 8 frtot,
- b) A 3-ik és 4-ik elemiben 12 frtot,
- c) Minden magasabb osztálybeliek és szak-tanulók 16 frtot.

A tanz., uszás-, rajz- és francia nyelvben oktatást a bejárók külön fizetik.

Ha a bejáró növendék körülményei kívánják, hogy reggeltől estig az intézetben maradjon; az ily felkötött növendék részéről kérek, a déli étkész és egész napi felügyelésért, egy óra 8 frtot osztr. ért.

Részletes értesítéssel, kívánatra, bárkinek kész szívvel szolgállok.

A belépendő növendék bejelentését minden nap tisztelettel fogadom. A rendszeres beírás pedig történik f. évi szeptember 28-ik napjától kezdve október 7-ik napjáig czukor-utczában 6-ik szám alatti saját házában. Mely alkalommal minden növendék fizet, az intézet közös könyvtára gyarapítására, 2 forint beírás díjt.

Kelt Pesten, 1866. augusztus 12-ik napján.

1762 (1-4) **Szőnyi Pál m. k.**

Egy nevelőnő
kerestetik. — Bővebb tudósítást ad: az újság kiadó-hivatal, egyetem-utca 4. sz. a.
Pest, július 23. 1866. (1-3)

Szülők,
kik egy, vagy mint testvéreket, két tanuló, egy egészséges, kényelmes és kerttel egybekötött lakásba (hol egy zongora ingyen használatra áll), óhejtanak kosztba adni: sziveskedjenek, ha levellel is, Stock Endr. éhez aranyműves, uri-utca 8-ik sz. Pesten, fordulni. Ugyanott értesülhetni egy 2-6 éves kisdid ellátására való átvételéről is.
1764 (1)

Titkos 1686 (12-12)
betegségeket
még makacs és üdült bajokat is úgy kóródában, mint magán gyógyoslat folytán több ezer betegben legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg házában vagy életmódjában gátoltnak, gyöke-rem, biztalan és gyorsan gyógyít
Med. dr. Helfer Vilmos
Pest, király-utca 27. sz. Medetz-házban, 1-6 emelet, délelőtt 7—9-ig, délután 1—4 óráig
Díjazott levelekre azonnal válaszoltatik, s kívánatra a gyógyszerék is megküldetnek.

A mindennapi szükség czikkei,
ruha- és hajkefék, mindennemű fésűk, fogkefék, szappanok, házi és felcipők, varró- és gombostűk, kápecok, szivacsok, zsebbeli és tollkecsék, író- és rajzoló-szerek, sőtábotok stb.

Hatszerek. Dohányzószerek. Női ékszerek. Gyermekek-játékok.

Kertész és Eisert
(ezelőtt Kertész Tódor ajánlják)
a t. cz. közönség figyelmébe
norimbergi és diszmű-árkereskedésöket
Pesten,
Dorotya-utca 2-dik szám,
bank-épület, a „Magyar király“-hoz címzett szállodával szemközt.
1747 (3-3)

Különös figyelmet érdemel,
hogy: a legelőszábra szabhott ár minden egyes tárgyon szemléltetve, irébeli megbirások igen gyorsan és pontosan eszközöltenek, valamint szakmájukba vágó bármily czikkeik megszerzése, sok oldali összeköttetésünkkel fogva, jutányosan történik.

Ajánlókhoz alkalmas díszmű-czikkék
Fenykép-Albumok.
Művészeti, Iparművészeti, Lovagló, Vadász, Halászszer és Erdő eszközök.
Proncé, fából, bronz, porcelán, gőngyözött, teknősbéka, életrajzok, albumok, stb. a t. cz. közönség figyelmébe ajánljuk. A legelőszábra szabhott ár minden egyes tárgyon szemléltetve, irébeli megbirások igen gyorsan és pontosan eszközöltenek, valamint szakmájukba vágó bármily czikkeik megszerzése, sok oldali összeköttetésünkkel fogva, jutányosan történik.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent, és minden könyvtárban kapható:

MAGYAR POLITIKA.
(Röpirat).
Nagy 8-rét (37 lap) füzve 40 kr.

FÜGGELÉK
az ideiglenes törvénykezési szabályokhoz.
Negyedik folyam.
(1866).
1760 (1-3)

Első füzet. (január—június. — I. — XVIII. sz.) Ára 60 kr.

Ce. k. osztrák szabad. első amerikai és angolországi szabadalmazott

ANATHERIN-SZÁJVIZ
POPP J. G.
gyakorló fogorvos.

Bécsben, Stadt, Bognergasse 2. szám.
Ára egy üvegnek 1 ft. 40 kr. Pakolásért 20 kr.

Ezen jeles készítmény 15 évi feállása óta még Európán tul is terjedést és hirt szerzett magának. Ennek használata különösen jónak bizonyult mindennemű fogfájás ellen, száj gyenge részének minden betegségei ellen, a fogak mozgása, könnyen vérző betegségei iny, odvasság és scorbüt ellen. Feloldja a nyálát, mi által a fogaknál kőképzés el lesz ávolvíta, üdítőleg és az izletré javítólag hat a szájban, és elhárítja a száj kellemetlen szagát, mely mesterséges vagy odvas fogak, étel vagy dohányszag által származik. Miután ezen szájaviz a fogakra és szájrészekre semmi tekintetben elgyöngyítölög vagy marólag nem hat, a szájnak mint tisztító szer a legtekintetesebb szolgálatokat teszi, s annak minden részét tökéletes egészében és épségben egész a késő korig megtartja. — Bizonyítványokban nagytekintetű orvosi egyéniségek részéről ennek ártalmatlansága és jelessége elismertetik, és használata számos jóhírű orvosok általrendeltetik is.

Fogon az odvas fogak olmozására, ára 2 ft. 10 kr.
Anatherin-fogpasta, ára 1 ft. 22 kr.
Növényi fogpor, ára 63 krajczár.

Kaphatók Pesten: **TÖRÖK J.** gyógyszerész úrnál, király-utca 8. sz. **Vértessy Sándor** illatszertárs úrnál, **Unschuld Ede** úrnál váci-utczában, **Molnár Janos** úrnál, **Lueff M.** illatszertárs úrnál, **Thalmayer A.** és társa, **Hoffmann K.**, **Balitzky Sándor** úrnál. Budán: **Grünberg** udv. gyógyszerész úrnál, és **Rath** gyógyszerész úrnál, Tában, külvárosban.
1765 (6-12)

Viz által légzárolt házi és szoba-ürszékek,
melyek által a bűz tökéletesen elzáratik, darabja 5—8 ft., kettős zárral, csinos szerkezetű 15 ft.

Készület, mely minden árnyékszékhez alkalmazható, s mely által a légvonal és E két tárgy királyi szabadalommal látottak el.
Ezerszeresen megpróbált, általam feltalált és szabadalmazott.

Kemény-fedelzetek, melyek alkalmazása által a füst a konyhából és lakhelyiségekből nyomtalanul elűntetik, díja 10 ft.
A pakolásért darabonkint ládával együtt 1 ft. számítatik.

Felöltök számára fürdőkádak 13—15 ft., határozások s más egyéb ércmunkálatok új s régebbi épületekre a legjutányosabb áron számíttatnak, s még a legcsekélyebb tárgyak is kijavítás végett elfogadhatnak.
1763 (1-6)

MIKSITS KÁROLY,
bádogos-mester.
RAKTÁRA: rózsatér, 2-ik szám a városháza mögött.

14 nap alatt pénz!
Pénzkölcsön.
 AZ országos, enged. ügynökség
 (Pesten, Deák Ferenc-utca 6. sz. a. „a fehér hajó”
 hoz címzett házbán)

jelenleg egy egyes földbirtokosok, valamint községek részére is — legrovidebb idő alatt és igen csekély díjazással mellett pénzkölcsönöket eszközöl.
 A ki tehát ily kölcsönt felvenni kíván, az gyorsan használja fel a jelen alkalmat, és küldje be okmányait mielebb (I. telekkönyvi kivonat, II. Catastralis kivonat, III. adókönyve másolatát, az utóbbiakat is hiteles alakban) a fent nevezett ügynökséghez.
 1749 (4-1)

Nagyigmándi szénsavas keserviz-forrás
 és abból készült
PEZSGÓ-POROK
 (magyar Seidlitz-porok).

A nagyigmándi szénsavas-keserviz, mely oldó s kiürítő sós részeinek dúságát, azok hatását mérséklő és emésztetőséget előmozdító szénsav tartalma által koronázza, méltán a leghíresebb s legelterjedtebb külföldi keservizeket helyettesíti, s azok behozatalát hazánkba feleslegessé teszi. — E viznek s az abból készített sónak általában beismert jótékony hatása, ugy azon elterjedés, melynek azok már eddig örvendeznek, ösztönöztek engem, miszerint ezen gyógyhatású szerekek közönséges használatát minél inkább előlégitsem. — E törekvésemet azáltal hiszem elérhetni, hogy én a nevezett sóból **pezsgó-porokat** is készítek, melyek a gyógyforrás alkaterzeit magukban tartalmazzák, és hatásukra nézve a világszerte ismert Seidlitz-porokkal egyenlők.

Egy 25 háromszéles üveget tartalmazó ideai töltésű ládavid, gyógyjávalattal ellátva 6 ft. 25 kr. — Egy skatula (12 pár) pezsgó-por használati utasítással 1 ft. 20 kr. — Egy font forrás-só, mely a karlsbadi sói nélkülözhetővé teszi, 1/4, 1/2 és 1 fontos faszelenczében 2 ft. 50 kr. készpénzzel vagy utánvételtel.
 Ismétlődőknak jutányosabb ár szabatik.

Megrendelhetni Rev. Komáromban alulírottánál, továbbá:

Aradon: Habereger G. Vesz. — **Baján:** kerek: Kellner Ede gyász. — **N.-Igmánd:** Deusch Mórész. — **Bonyhádon:** Kramo- Pachi Sándor. — **N.-Lakon:** Lenhard Jakab lini József gyász. — **B.-Dioszegy:** Kovács gyász. — **N.-Szombat:** Stanzl Henrik gyász. **József gyász.** — **Bécsben:** Róck Gusztáv asványvizek forrártárában „zum grauen Igel”, Wildpretmarkt Nr. 6. — **Csakvár:** Lukács Gyula gyász. — **Csuzon:** Jézovics Sándor gyász. — **Csonnán:** Klebel Nándor. — **Debreczen:** Geréb és Hannig. — **Eger:** Veszelyi János gyász. — **Eszt. tergom:** Brenner J. — **Esztergom:** János. — **B.-Füredi:** Eszéken: Eissner és Schwarz. — **Gyöngyös:** Pásztor Előd Gyula gyász. — **Győr:** Kautz Ignác Lajos gyász. — **Lemner Ferencz,** Micheller Antal, Frettenhoffer, — **Jolsvan:** Maletter Albert gyász. — **Kassán:** Novelly Sándor. — **Késcskemén:** Mady J., Papp Mihály, — **Kis-Czell:** Mistry Ferenc gyász. — **Kis-Várda:** Balkányi Farkas. — **Kolozsvárt (Erdély):** Wolf János gyász. — **Engel gyász.** — **Mező-Berény:** Nárcisz János gyász. — **Mooson:** Netter Ignác, Ganzl Fülöp, A. Háán. — **Miskolcon:** Dr. Szabó Gyula gyász. — **Csáthy Szabó István gyász.** — **Mohács:** Deutsch Sándor, Bodendorfer József. — **Mosony:** Troján József gyász. — **M.-Ovár:** Sziklay Antal gyász. — **N.-Bányán:** Papp Simon gyász. — **N.-Bécs-**

Schmidthauer Antal,
 gyógyszerész a „Mégváltozó” Komáromban.

1661 (8-12)

Marhabetegségek s marhavész ellen,
 mely a ferró nyári időben a szarvasmarha, sertés s a lovak közt a legnagyobb mértékben dühög, mint kitűnő s biztos óvszer az ugynevezett **korneuburgi marhapor**

használatát; engedélyezve a magas cs. kir. ausztriai, kir. porosz, s kir. szász országok kormányai által, kitüntetve a londoni, párisi, müncheni s bécsi érmeikkel s ő felsége az angol királyné s ő felsége a porosz király udvari istállóiban sikerdús használata által megpróbálva.

Valódi minőségben kapható:

PESTEN Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. sz. **Thalmayer A.** és társa. **Halbauer** testvérek, **Glatz J.** **Rakodczay A.** — **Budán:** az udvari gyógyszerésztartában. — **Aradon:** Probst F. J., **Tones** és **Freiberger**. — **Abony:** Lukács A. — **Brassóbnan:** Heszheimer és társa, **Gyertyánffy és fia.** — **N.-Bécs-** kerek: **Nedelkovics.** — **Debreczenben:** **Bignio J.** **Csanak J.** — **Beltán:** **Braunmüller.** — **Deva:** **Langye.** — **D.-Földvár:** **Nadhar P.** — **Eperjesen:** **Zsembery J.** — **Eszéken:** **Deuszthy J.** — **Esztergomban:** **Bierbauer C. J.** — **Ezerben:** **Tschögl J.** — **Gyöngyösön:** **Koczánovich.** — **Kassán:** **Novelly A.** — **Kolozsvárt:** **Wolf.** — **Komáromban:** **Belloni A.** **Ziegler és fia.** — **Közeg:** **Bründl J.** — **Mohácsban:** **Kögl, Altmann.** — **Nagyváradon:** **Janky A.** — **Nagy-Kanizsán:** **Feszalhofer és Rosenberg.** — **Nyiregyháza:** **Reich** és **Pawlavits.** — **Pancsován:** **Rauschan** és **fiai** és **Graf.** — **Paks:** **Florián J.** — **Pozsonyban:** **Scherz F.** **Hackenberger** testv. **Waritsch,** **Kovács J.** — **Roznyón:** **Pöschl J.** — **Sopronban:** **Pachhofer J.** — **Müller P.** **Mezey A.** — **Székesfehérvárt:** **Legmann A. L.** **Kovács P.** — **Szegeden:** **Aigner.** — **Selmeczen:** **Dimák,** **Zelenka.** — **Szepesváralján:** **Fest J. B.** — **Szolnokon:** **Schefflik István.** — **Sziszeken:** **Dietrich A.** — **Temesvárt:** **Maxer** és **Sailer A.** **Babusnik.** — **Trencsenben:** **Kutka** és **Weisz.** — **Vácson:** **Bodendorfer.** — **Váradon:** **Halter F.** és **Koterba.** — **Veszprémben:** **Lang J.** — **Taszkan M.** — **Verőcze:** **Bész J. K.** — **Zeliz:** **Steyrer A.** 1642 (6-6)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Hirdetmény.

Még soha nem történt végeladás
 oly szokatlan olcsó áron, mely a t. ez. közönségnek oly rendkívüli előnyt nyújtana, mint most a jelen Pesti vásár tartama alatt, a régi német színházterem 1-ső sz. a. a. báro Sina-fele házbán,
 hol egy **esődtömegből** átvett

rumburgi és hollandi vásznak
 rumburgi asztalterítékek, törülköző-kendők, kanavásznak, 2000 tucat vászon- és batiz zsebkendő, 22,000 db. a legszebb rumburgi vászon női- és férfingek, melyek kitűnő minőségük és olcsóságuk végett híresek.

Az érték fele arán
 a vásznak valódisága és teljes röfmérték jótállása mellett eladatni fognak.

- A vásznak ára:**
- 1 vég 35 rőfös osnoztalan kreaszvászón, becsár 18 ft., most csak 9 ft. 50 kr.
 - 1 vég 30 rőfös kézi fonatvászon, becsár 18 ft., most csak 9 ft. 50 kr.
 - 1 vég 30 rőfös kitűnő kreaszvászón, becsár 20 ft., most csak 10 ft. 50 kr.
 - 1 vég 30 rőfös legjobbféle rumburgi vászon, becsár 25 ft., most csak 13 ft.
 - 1 vég 30 rőfös kitűnő rumburgi vászon férfingekre, becsár 30-40 ft., most csak 15-20 ft.
 - 1 vég 30 rőfös kanavászon ára most csak 8 ft. 50 kr.
 - 1 lepedő varrás nélkül 3 rőf hosszú, 2 rőf széles, valódi rumburgi vászónból, ára most csak 3 ft.
 - 1 vég 38 rőfös hollandi ezérnavászón, becsár 28 ft., most csak 14 ft.
 - 1 vég 38 rőfös rumburgi ezérnavászón, becsár 30-36 ft., most csak 15-18 ft.
 - 1 vég 48 rőfös valódi hollandi vászon, becsár 36 ft., most csak 18 ft.
 - 1 vég 50 rőfös valódi írlandi vászon, becsár 44-50 ft., most csak 22-25 ft.
 - 1 vég 50 rőfös különös jó és finom vászon, legalkalmasb férfi-ingekre, becsár 60-80 ft., most csak 30-40 ft.
 - 1 vég 50-54 rőfös rumburgi vászon, legnehezebb kézfónat, ára most csak 20, 24, 28, 32, 36, 40, 50 ft.ig a legfinomabbak.

- A zsebkendők ára:**
- 1 tucat középnyagú fehér vászon zsebkendő 2 ft. 50 kr. — 3 ft. 50 krig.
 - 1 tucat nagy rumburgi vászon zsebkendő 4, 5, 6-7 ft.ig a legfinomabbak.
 - 1 tucat igen finom francia batiz zsebkendő 4, 5, 6, 7-8 ft.ig a legfinomabbak.
 - 1 tucat fehér damasz kávékendő, ára most csak 2 ft. 50 kr. — 3 ft.ig.
 - 1 rumburgi damasz asztalteríték 6 személyre, ára most csak 4, 5, 6, 7-8 ft.ig a legfinomabbak.
 - 1 rumburgi damasz asztalteríték 12 személyre, ára most csak 9, 10, 12, 14-16 ft.ig a legfinomabbak.
 - 1 tucat damasz törülköző- vagy asztalkendő ára most csak 5, 6, 7-8 ft.ig a legfinomabbak.
 - 1 tucat jóféle konyhakendő ára 2 ft. 50 kr.

- Férfi- és női-ingek ára:**
- A legszebb színes férfingek darabszáma, 2 ft. — 2 ft. 50 kr. a legfinomabbak.
 - Színes francia batiz-ingek, a legszebbek s legfinomabbak ára most csak 3 ft.
 - Férfingek, legjobb szabásuak, a legkitűnőbb rumburgi vagy hollandi vászónból, darabja 2, 3, 4-5 forintig a legfinomabbak.
 - Férfingek igen tartós vászónból, félmagyar 1 ft. 50 kr., magyaros 1 ft. 80 kr.
 - 1 db. férfing ára a legnehezebbféle rumburgi vászónból, most csak 2 ft.
 - Női-ingek, rumburgi vagy hollandi vászónból, simák 1 ft. 60 kr., burkovarrattal 2 ft., hímzettek 3 ft. 50 kr., 4-5 ft.ig a legfinomabbak.
 - Legszebb női corsettek, 2 ft. 50 kr., 3, 4, 5 ft.ig a legfinomabbak.
 - A legszebb gypju ágyterítők darabja most csak 5 ft.
 - Valódi francia cachemir asztalterítők legszebb színvegyület nyomattal, ára most csak 5, 6, 7-8 ft.ig a legfinomabbak.
 - Valódi francia cachemir ágyterítők, a legszebb színvegyület nyomattal 1 db. ára most csak 7, 8, 9-10 ft.ig a legfinomabbak.
 - Vidéki megrendelések, a pénzüsszeg beküldése vagy postai utánvét mellett, a leglelkismeretesben teljesíttetnek.
 - A levelek ekép czimzandók: 1701 (5-6)

METH S., a régi német színházterem 1. sz. a. Pesten.

Biztos és gyors kiirtása a patkányok s egereknek,
 egy cs. kir. kizár. szab. patkány- s egérpaszttól szer által gyertya-formában.
 Egy darab ára 50 kr. a. é.

Valódi minőségben kapható:
PESTEN: Török József gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik sz. a., továbbá:
N.-Becskerek: **Nedelkovits.** — **Csakortanyan:** **Károly A.** — **Eperjesen:** **Zsembery J.** — **Jassenova:** **Dudovits J.** — **Keszthelyen:** **Wünsch F.** — **Kolozsvárt:** **Wolf J.** — **Pozsonyban:** **Scherz Fülöp.** — **Sopronban:** **Pachhofer.** — **Soborsin:** **Franka A.** — **Váradon:** **Halter D. F.** — **Verőczen:** **Bész J. K.** uraknál. 1644 (17-17)

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikal Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csúpan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csúpan Politikal Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikal Ujdonságokk illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábotott petit sor ára, vagy annak helye egyezéri ligitásnál 10 krba; háromsor- vagy többszöri ligitásnál csak 7 krba számították. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket előfog, Hamburg és Altonában: **Haenstein és Vogler.** — **M. Frankfurthan:** **Jaeger** könyvkereskedése; **Bécsben:** **Oppelik Alajos.** — Bélyek-díj, külön minden ligitás után 30 ujkr.

Kun Bertalan, superintendens.

Mult hó hetedikén Miskolcz város református közönségének örvendetes ünnepnapja volt. A tiszánimeni egyházkerület superintendensi állomását, mely a boldog emlékezetű Zsarnay Lajos halála által megürült, e napon töltötték be. A szívből eredt gyász, mely általában az egyházkerületet, de különösen Miskolcz ref. lakosságát előbbi egyházfejének halála által érte, az által nyert leginkább könnyebbülést és vigaszt, hogy az elhunyt helyére oly férfit emeltek, ki egészen hivatva van, hogy nagy érdemű elődjét kipótolja.

elemi iskolájában kezdte. Majd egy évig Beregszászon, 1824 óta pedig a már akkor is jó hírben álló miskolczy iskolában folytatta. Ez utóbbi helyen mint bölcsészettanulót köztanítóvá választották, mely állásának annyira megfelelt, hogy közkivánságra még egy évig kellett folytatnia a köztanítóságot, mely rendszeren csak egy évre szokott volt terjedni. A már akkor is híres Palóczy László, mint segédgondnok, az alkalommal ünnepeles megdicsérés által tüntette ki, melyet tovább is megérdemelni volt fötörkévése.

házánál. Ez állásában egy szomszéd helység lelkes előjárói megismervén és megszeretvén őt: meghívták papjoknak. A papi vizsgát szép sikerrel letéve, ez állomást 1842-ben, 24 éves korában foglalta el. Azonban folytonosan tanulni, haladni vágyván, már a második évben sorba látogatta a bécsi hit-tani intézetet, a lipsei, hálai és berlini egyetemeket, honnan 1844-ben gazdag tapasztalásokkal tért haza. Még abban az évben meg is házasodott, nőül vevén egy előkelő birtokos család leányát, Szünyoghgy Máriát. Azóta a családi életnek is folyvást oly példás disze, mint egyházi pályájának.

KUN BERTALAN.

E férfi Kun Bertalan, az egyházi pályá egyik kitűnő el-metehetségű és jellemű tagja, kinek arczképét im itt nyújtjuk olvasóinknak.

Nemcsak azon széleskörű tehetségek érdemlik meg a nyilvános elismerés tiszteletadóját, kik egy országot töltenek be nevével és hírók varázsával, hanem azok is, kik a polgári pályák különböző ágaiban teljesen be-töltik rendeltetésüket s hasznos működésük által valamely fontos ügynek kitűnő támaszaivá lesznek.

Kun Bertalan, ki érdemei folytán elérte a legmagasb állást, melyet protestáns pap nálunk elérhet, a legjelesebb magyar lelkészek egyike. Tudományosan képzett elme, jeles egyházi szónok, kinek hangjából a meggyőződés és igazság ereje beszél, felvilágosodott fő, lelkiismeretes, éber tisztviselő, nemesen érző emberbarát, buzgó a köz-ügyekben és igazságszerető minden dolgában. Oly vonások, melyek a férfi-jellem legszebb ékes-ségei.

ben aljegyzővé, a miskolczy egyházközség pedig 1849-ben lelkés-zését választotta. Ez utóbbi állomását — melyet, valamint a reá bizott kerületi dékáni hivatalt is, mind e mai napig viseli — csak 1850 tavaszán foglalt-hatta el.

1857-ben egyházker. aljegy-zővé, 1860-ban pedig a sárospataki főiskola háromszázados ün-nepe alkalmával főjegyzővé vá-lasztották. Átalában kitűnő, erély-es tolla mindenütt közelmise-résben részesült. Már az emlé-kezetes pátnes tárgyában tar-tott egyházkerületi gyűlésben is (1859.) ő reá bízták a jegyző-könyv szerkesztését, s ő e biza-lomnak jelesül megfelelt.

A tudományok iránti vonza-lom és a nevelés körül korán tanusított buzogsága már ifjúkorában remé-nyeket költöztek jövője iránt. S e remények valósultak.

Borsodmegye Felső-Nyárad falujában született ő, 1817. január 21-kén, birtokos nemes szüléktől, kik közül az édesanya most is él. Legelső tanulmányait szülőhelyének

1836-ban a sárospataki anyaiskolába ment s ott három évig tanulá a hittudomá-nyokat; majd Iglón (az akkori lelkész, ké-sőbb superintendens Pákh Mihály házá-nál) töltött félévet a német nyelv megtanulása végett. Később nevelő lett Krasznik-Vajda helységében, Szentimrey Gábor kir. tanácsos

Igy fokról fokra haladva, a mult hóban érte el a legmagasb kitüntetését, melyet soraink kez-detén említettünk.

E díszes hivatalába a három nappal ezelőtt, aug. 30-án tartott egyházkerületi gyűlésben volt ünnepelesen beavatodó.

A szószeken és tollával egy-iránt kitűnő sikerrel szolgálván egyházát, egyszersmind a protestáns egy-házi irodalomban is jó hangzása nevet szerzett magának. — Már külföldön jár-tában adott ki egy röpiratot, mely Lipcsé-ben került ki a sajtó alól ily czimmel: „*Viszhangok a vegyes házasságok ügyében* 1844.” Az akkoriban Török Pál és Székács

